

Bart Noordzij ging twee keer als pelotonscommandant naar Afghanistan

‘Opbouwen als het kan,

“De ISAF-missie was verkocht als opbouwmissie, maar daar kwam weinig van terecht. We moesten eerst zorgen voor veiligheid”, aldus Bart Noordzij, die als pelotonscommandant bij 17 Pantserinfanteriebataljon twee keer naar Afghanistan ging. “We hebben een hele hoop meegemaakt en gelukkig zijn we er relatief goed vanaf gekomen.”

Door: Anne Salomons

Bart Noordzij (30) kreeg het leger min of meer met de paplepel ingegoten. Als klein jongetje mocht hij met zijn vader, generaal-majoor b.d. Leen Noordzij, voorzitter van het Veteranen Platform, soms mee voor een ritje in de jeep of naar de kazerne. En met carnaval ging hij altijd verkleed als soldaat. Niet verwonderlijk dat hij na het atheneum in 2001 direct verder ging studeren aan de Koninklijke Militaire Academie (KMA).

Noordzij: “Ik raakte daar weleens gefrustreerd dat ik in eerste instantie altijd ‘de zoon van’ was. Als ik iets aan een commandant vroeg, antwoordde die: ‘Dat moet je maar aan je pa vragen.’ Daar ging ik natuurlijk gelijk tegenin. Toen ik eenmaal een eigen staat van dienst had opgebouwd, had ik er geen last meer van. Maar het gaf ook voordelen. Je stapte bijvoorbeeld toch makkelijker op hogere officieren af of generaals, omdat die wisten wie ik was: ‘Hé, jij bent toch de zoon van Leen?’ Bovendien had ik aan mijn vader een goede sparringpartner om thuis over het werk te praten.”

Noordzij werd in 2005 pelotonscommandant bij 17 Pantserinfanteriebataljon bij de Charlie compagnie, maar werd in 2006 overgeplaatst naar de Alpha compagnie. “We waren de tweede *Battle Group* die naar Afghani-

stan ging. Eindelijk konden we in praktijk gaan brengen waar we altijd voor geoefend hadden.”

Opbouwmissie?

Eenmaal in Afghanistan, waar zijn peloton Kamp Holland als uitvalsbasis had, merkten Noordzij en zijn maten al snel dat de situatie anders was dan zoals het al die tijd door de pers was voorgeschoteld. Bij zijn eerste ritje buiten de poort zag hij een krater in de weg. Daar bleek een busje met burgers op een bermbom gereden te zijn. Ook vielen er raketten op de basis. “Toen was de oorlog pas tastbaar”, benadrukt Noordzij. “Daarvoor waren het alleen verhalen. Vaak geromantiseerd in oorlogsboeken. Maar bij de eerste aanblik van een zelfmoordenaar gaat dat romantische er snel af.” In februari van 2007 kreeg zijn peloton een weekje een NOS-ploeg mee op pad naar Poentjak. Die week waren er meerdere incidenten, ze kwamen onder meer in een hinderlaag terecht en een voertuig reed op een geïmproviseerde bermbom, ook wel *Improvised Explosive Device* (IED) genoemd. NOS-verslaggever Peter ter Velde was hierdoor verrast. Noordzij: “Ter Velde zei: ‘Jongens wat is dit? Dit is in Nederland helemaal niet

bekend. Dit moeten we uitzenden’. Ik ben toen ook door hem geïnterviewd. Waar ik overigens nog voor op het matje geroepen ben door de commandant.”

Heel voorzichtig werd uit die reportage duidelijk dat wat als ‘opbouwmissie’ aan het Nederlandse volk was verkocht, niet helemaal klopte. Noordzij: “De jongens voelden zich onbegrepen omdat ze hun verhaal niet kwijt konden aan het thuisfront waar ze alleen maar van wederopbouwwerk hoorden en beelden kregen van Kamp Holland. Maar in werkelijkheid kwam van opbouw weinig terecht, we moesten eerst zorgen voor onze veiligheid en die van de bevolking. Pas na de slag om Chora (zie kader; red.) moest het verhaal wel naar buiten komen. Toen ontbrandde in Nederland ook de discussie of het nou een opbouwmissie was of een vechtmis-sie. Men begon toen pas te begrijpen dat het één niet zonder het ander kon: opbouwen als het kan, vechten als het moet.”

Bermbommen

Toch werden er wel degelijk kleine verbeteringen bewerkstelligd. Zo zag Noordzij bij zijn tweede missie in 2009,

■ Bart Noordzij tijdens zijn uitzending in Afghanistan. Foto: privécollectie Bart Noordzij

vechten als het moet'

als pelotonscommandant van een verkenningseenheid, dat er scholen waren bijgebouwd, sommige wegen waren verhard, er bruggen waren aangelegd en er meer handel was, zoals een boer die saffraan teelde in plaats van hasj. Maar de gevaren bleven onverminderd aanwezig. Twee keer was Noordzij direct getuige van een ISAF-voertuig dat op een bermbom reed. "Je schrikt heel even, maar gaat dan vervolgens op je *drills* over, je neemt als commandant de controle en zorgt dat er hulp komt." De eerste keer vielen er vier gewonden en sneuvelde sergeant-majoor Mark Leijzen. De tweede keer was precies twee maanden later, er vielen drie lichtgewonden toen het voorste voertuig op een bermbom reed.

Al met al had Noordzij na twee missies in totaal 'slechts' vier gewonden in zijn peloton te betreuren. "We hebben een hele hoop meegemaakt en gelukkig zijn we er relatief goed vanaf gekomen." Wel verloor hij een goede collega, Dennis van Uhm, en zijn persoonlijke vriend Tom Krist, die op 12 juli 2007 bij een zelfmoordaanslag om het leven kwam. "We deelden een stapelbed op de KMA. Hij was mijn beste maatje, mijn buddy."

Offensief

Op de organisatie bij Defensie heeft Noordzij best wat kritiek. "Nederland vroeg mij verantwoordelijkheid te nemen over 38 jongenslevens, maar gaf mij niet altijd voldoende middelen om dat te doen. Er was van alles tekort. Voorraden munitie waren op en er bleek een enorm tekort aan specialisten als onderhoudsmensen en geneeskundig personeel. Een verkenningvoertuig heb ik als stripbak moeten gebruiken. Er waren zelfs geen broeken meer." Bovendien vindt hij dat de Nederlandse troepen wat offensiever hadden moeten optreden. "Wij waren daar eigenlijk ter beveiliging van het Provinciaal Reconstructie Team, het PRT, maar die beveiliging was vaak te passief waardoor we steeds achter de feiten aan liepen. De beveiliging had effectiever kunnen

■ Bart Noordzij in gesprek met minister-president Rutte tijdens diens bezoek aan het Veteraneninstituut op 15 februari. Foto: William Moore

zijn door meer actief op zoek te gaan naar de tegenstanders. In 2007 was er slechts één vooruitgeschoven post, Poentjak, twee jaar later waren het er meer. Wat ik vooral heb gemerkt, is dat wij steeds het wiel opnieuw uitvinden, terwijl we in Indonesië al veel ervaring hebben opgedaan in *counter-insurgency* (politieke en/of militaire actie tegen guerrilla's, opstandelingen, rebellen en strijdgroepen; red.). Dat kan je gewoon in de boeken lezen. Daarom is documentatie van *lessons learned* ook zo belangrijk."

Groen hart

Ondanks zijn kritiek op Defensie heeft Noordzij, die sinds 2011 in het bedrijfsleven werkzaam is als *operations manager* bij APM Terminals in Rotter-

Slag bij Chora

De Slag bij Chora was een veldslag die plaatsvond tussen 15 juni en 19 juni 2007, in en nabij het Chora-district in Uruzgan, dat voor de taliban van groot strategisch belang was. Het was een gevecht tussen ISAF en Afghaanse overheidsfunctionarissen enerzijds en talibanstrijders anderzijds. Het gevecht kostte aan meer dan 250 mensen het leven.

dam, nog steeds 'een groen hart'. Hij is trots dat hij militair is geweest en in Afghanistan gediend heeft. "Ik heb mijn verantwoordelijkheid genomen. En we hebben laten zien dat we ook in het hoogste geweldsspectrum mee kunnen doen."

Waarom hij Defensie verlaten heeft? Noordzij: "Ik kreeg een gezin, en ik heb toch twee vrienden verloren in Afghanistan. Bovendien werd er bezuinigd en er zouden veel ontslagen gaan vallen bij Defensie. Collega's zijn nu elkaars concurrent bij het solliciteren, met dertig man azen ze op één stoel. Een uitdaging zat er ook al niet meer in na het hoge niveau in Afghanistan. Defensie heeft me dus niets meer te bieden. En ik kreeg een uitstekend aanbod voor een baan in de burgermaatschappij." Wat Noordzij betreft had de ISAF-missie nog wel verlengd mogen worden, mits de organisatie en de voorraden beter geregeld waren. "We hebben toch *Champions League* gespeeld. We werden internationaal gewaardeerd en Balkenende mocht opeens bij Bush op bezoek. Het was bovendien een goede ervaring voor Defensie. Missies zijn uiteindelijk toch het product van Defensie, daar train je met z'n allen voor."